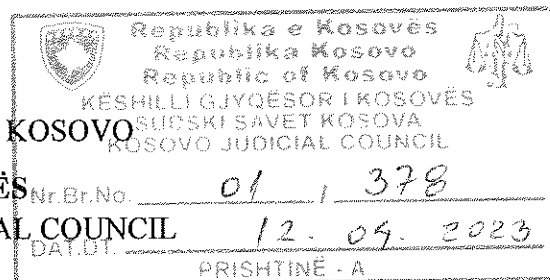

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA – REPUBLIC OF KOSOVO
KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS
SUDSKI SAVET KOSOVA - KOSOVO JUDICIAL COUNCIL

SAVETODAVNI KOMITET ZA SUDSKU ETIKU

SKSE. Br. 1/2023

Savetodavni komitet za sudsku etiku (SKSE), na osnovu člana 10.1, Pravilnika br. 01/2022, za formiranje Savetodavnog komiteta za sudsku etiku, kao i člana 5. Kodeksa profesionalne etike za sudije, odlučujući o zahtevu predsednika Apelacionog suda Kosova u Prištini, od 15.februara 2023. sastanku održanom 12. 04. 2023. godine daje sledeće:

SAVETODAVNO MIŠLJENJE

- **Za primenljive etičke standarde koji se odnose na organizaciju rada sudija u cilju potpunog i efikasnog korišćenja rasporeda rada -**

I. Pravni osnov rada Savetodavnog komiteta za sudsku etiku

1. Savetodavni komitet za sudsku etiku (SKSE) je osnovan od strane Sudskog saveta Kosova (SSK), Pravilnikom br.01/2022, od 21. januara 2022. Mandat i delokrug SKSE utvrđen je gore pomenutim Pravilnikom. Prema članu 1.2 Pravilnika, „Ovaj komitet će pomoći sudijama sa informacijama i savetima o pitanjima ili etičkim pitanjima identifikovanim za tumačenje u vezi sa Kodeksom profesionalne etike za sudije i Zakonom o disciplinskom postupku sudija i tužilaca“. Prema članu 1.3 ovog Pravilnika, „Komisija će služiti kao platforma na kojoj se sudije mogu savetovati kako da postupaju u budućim situacijama ili ponašanjima koja se mogu smatrati suprotnim Kodeksu profesionalne etike za sudije“. U dotičnom pravilniku u članu 6.1 utvrđeno je “ 1. Predsednici i sudije svih nivoa sudova mogu se obratiti Komitetu sa zahtevima za davanje

mišljenja, u vezi sa budućim situacijama ili ponašanjima koja se mogu smatrati suprotnim Kodeksu profesionalne etike za sudije“.

II. Pokrenuto etičko pitanje

2. Predsednik Apelacionog suda Kosova u Prištini g. Valon Totaj, od 15. februara 2023. godine, obratio se na zahtev SKSE, tražeći od Komiteta da, u okviru svojih ovlašćenja, da savetodavno mišljenje u vezi sa organizacijom rada sudija u cilju potpunog i efikasnog korišćenja radnog vremena.

3. U ovom zahtevu, predsednik Apelacionog suda je, između ostalog, naglasio da je na osnovu člana 2.1 Kodeksa profesionalne etike za sudije predviđeno da sudija svojim ponašanjem u sudu održava i unapređuje poverenje javnosti i stranaka u njegovoj nepristrasnosti i pravosuđu uopšte. Dalje u ovom zahtevu on se poziva i na član 4. ovog zakonika, u kome se kaže da se sudija mora ponašati pošteno, dostojanstveno i da mora biti u skladu sa visokim moralnim karakterom, koji je od suštinskog značaja za održavanje ugleda sudstva. Predsednik Apelacionog suda se u ovom zahtevu poziva i na član 5. ovog zakonika, u kome je predviđeno da je sudija u Republici Kosova dužan da organizuje svoj rad u cilju punog i efikasnog korišćenja radnog vremena.

4. Dalje u zahtevu, predsednik Apelacionog suda ističe da uzimajući za osnovu ove odredbe Kodeksa profesionalne etike za sudije i svrhu koju ovaj kodeks želi da postigne, kao i uzimanje za osnovu „*stvarnosti prisustva sudija na radu u sudovima Republike Kosova*“, pošto ne postoje posebna pravila za radno vreme sudija, ali se zakonske odredbe Zakona o radu primenjuju analogno, potrebno je da se Komisija obrati ovo pitanje. Kao rezultat toga, za razjašnjenje ovog pitanja postoji i podrška svih predsednika osnovnih sudova Republike Kosova, tražeći od SKSE, da ubuduće, za sve sudije, daju savetodavno mišljenje, u vezi sa organizacijom rada u cilju punog i efikasnog korišćenja radnog vremena, u pogledu prisustva svih sudija Republike Kosova na njihovim radnim mestima, u okviru radnog vremena.

5. Kao rezultat toga, SKSE, je, nakon razmatranja gore navedenog zahteva, našao da na osnovu člana 1.2 Pravilnika br. 01/2022, za osnivanje Savetodavnog komiteta za sudsku etiku (SKSE), ovaj drugi ima mandat da pružaju informacije i savete o etičkim pitanjima, samo sudijama i predsednicima sudova svih nivoa sudova. U ovom slučaju, pošto je zahtev podneo predsednik Apelacionog suda Kosova, koji je ujedno i nadležni organ da traži od SKSE savetodavno mišljenje o predmetnoj stvari, onda ovaj zahtev ispunjava kriterijume predviđene pravilnikom koje treba razmotriti.

III. Važeće lokalno zakonodavstvo

6. Ustav Republike Kosova u članu 54. [*Sudska zaštita prava*], odredio je da: „Svako uživa pravo na sudsku zaštitu u slučaju povrede ili uskraćivanja bilo kog prava garantovanog ovim Ustavom ili zakonom, kao i pravo na delotvorna pravna sredstva, ako se utvrdi da je takvo pravo povređeno”. Dok član 102. stav 3. definiše da: „Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona“. U stavu 4. predviđa se da: „Sudije u vršenju svoje funkcije moraju biti nezavisne i nepristrasne”. Član 108. stav 5. definiše da: „Sudski savet Kosova je odgovoran za sudsku inspekciju, sudsku upravu, sastavljanje sudskih pravila u skladu sa zakonom, zapošljavanje i nadzor administratora suda, sačinjavanje i nadzor budžeta za sudstvo, određivanje broja sudija u svakoj jurisdikciji...”.

7. Zakon o sudovima Republike Kosova br. 03/L-199, u članu 7.5, predvideo je da „Svi sudovi moraju da funkcionišu brzo i efikasno kako bi osigurali brzo rešavanje predmeta“.

8. Zakon br. 06/L-057, o disciplinskoj odgovornosti sudija i tužilaca u članu 5. stav 2. podtačka 2.7, predviđa kao disciplinsku povredu za sudiju, ako „2.7 kontinuirano ne obavlja službene dužnosti na vreme , u skladu sa zakonom“.

9. Pravilnikom o unutrašnjoj delatnosti sudova, odnosno članom 4. utvrđuje se da: „Predsednik suda svakodnevno složno usmerava i nadzire rad, organizaciju i rad administracije suda sa važećim zakonima i pravilnicima...“

10. Kodeks profesionalne etike sudija, koji je usvojio SSK 17. avgusta 2016. godine, zahteva od sudija da, pored poštovanja i primene drugih principa kao što su nezavisnost, nepristrasnost, integritet, itd., striktno primenjuju princip profesionalizma i odgovornost na poslu ¹. U ovom smeru, član 5. Kodeksa profesionalne etike za sudije predviđa da: „Sudija održava visok nivo profesionalnih veština i svoju funkciju obavlja na profesionalan, odgovoran i efikasan način“. U članu 5.1. ovog zakonika predviđa da: „Funkcija sudije ima prednost u odnosu na sve druge poslove sudije“. U stavu 5.2 Kodeksa je predviđeno da: „Sudija je dužan da organizuje rad u okviru radnog vremena radi punog i efikasnog korišćenja radnog vremena“. U stavu 5.3 predviđeno je da: „Sudija kontinuirano unapređuje svoja znanja, veštine i lične kvalitete kako bi na adekvatan način obavljao svoju funkciju“. Stav 5.4 predviđa: „Sudija prenosi relevantnu praksu u domaćem i međunarodnom pravu, što znači međunarodne konvencije i druge instrumente koji se odnose na zaštitu ljudskih prava i sloboda“. Stav 5.5 predviđa: „Sudija svoju funkciju obavlja efikasno i zakonito“.

Dok je stavom 5.6 Kodeksa propisano da: “Sudija obavlja svoju funkciju strpljivo, dostojanstveno i korektno, kako u odnosu prema strankama u postupku, tako i u odnosu prema ostalim licima s kojim dolazi u profesionalni kontakt, i takvo postupanje zahteva se od pravnih zastupnika, sudskog osoblja i ostalih koji su pod njegovim nadzorom”.

¹ Član 5. Kodeksa profesionalne etike za sudije.

IV. Primenljivi međunarodni standardi

11. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i sloboda (EKZLJPS), direktno primenljiva na Kosovu preko člana 22. Ustava Republike Kosova, članom 6. utvrđuje da: *“Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona”*. Na osnovu člana 13.EKLJP, je utvrđeno da *“Svako kome su povređena prava i slobode predviđene ovom Konvencijom ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima (...)”*.

12. Na osnovu preporuke Saveta Evrope Br.(94)12, Komisije ministara država članica o odgovornosti, efikasnosti i ulozi sudija, načelo V-sudske odgovornosti, utvrđeno je da: *„Sudije imaju dužnost i trebaju imati moć da vrše svoje sudske odgovornosti kako bi osigurale da se zakon primenjuje na odgovarajući način i da se predmeti postupaju pravilno, efikasno i odgovarajućom brzinom “*.

13. Na osnovu Osnovnih načela Ujedinjenih nacija o nezavisnosti pravosuđa odobrenih Rezolucijom br. 40/32, od 29. novembra 1985. godine, i Rezolucijom br. 40/146, od 13. decembra 1985. godine, u Milanu, Italija, utvrđuje se da, *„6. Načelo nezavisnosti sudstva zahteva da sudstvo obezbedi pravilno sprovođenje postupaka i poštuje prava stranaka”*. U tački 8. Deklaracije o načelima nezavisnosti pravosuđa koju je usvojila Konferencija predsednika viših sudova centralne i istočne Evrope, usvojene 14. oktobra 2015. godine, na Brionima u Hrvatskoj, predviđeno je da: *„Sudije treba da podržavaju integritet i nezavisnost pravosuđa i da steknu poverenje naroda, izbegavajući nedolično ponašanje i pojavu nedoličnog ponašanja u svim svojim službenim i privatnim aktivnostima“*.

14. U mišljenju br. 3 Savetodavnog veća evropskih sudija, SVES (2002) mišljenje br.3, od 19. novembra 2002. godine u Strazburu, među ciljevima koji se odnose na ponašanje sudija u obavljanju sudijskih funkcija, predviđeno je da *„26. Takođe, sudije moraju da obavljaju svoje funkcije pažljivo i razumnom brzinom...”*. U ovom mišljenju, u istoj tački, predviđa se *„...Sudije takođe moraju paziti da budu u mogućnosti da ispune svoje obaveze prema članu 6.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima za suđenje u razumnom roku“*. U tački 36. ovog mišljenja, između ostalog, navodi se *„SVES smatra da pravila profesionalnog ponašanja treba da zahtevaju od sudija da se uzdrže od svake aktivnosti koja bi mogla da ugrozi dostojanstvo njihove funkcije...“*, a takođe i u ovoj tački se navodi, *„... Međutim, važno je da sudije i dalje posvećuju većinu svog vremena svojoj ulozi sudija...”*. Mišljenje SVES dato u tački 50. ii) ovog dokumenta je da *„ii) Sudije treba da se ponašaju sa integritetom u kancelariji iu svom privatnom životu.“* Dok u tački xi) mišljenje SVES je da: *„sudije treba da odvoje više vremena za sudske funkcije uključujući srodne aktivnosti“*

15. Savetnik za etiku Visokog saveta sudstva Albanije je u Mišljenju o temi korišćenja društvenih medija od strane sudija, između ostalog, izneo i ovo etičko mišljenje za sudije: *„Očekivanja*

javnosti o integritetu sudija su veoma velika. Sudije trebaju biti svesni o tome kako se njihovo ponašanje može shvatiti od strane razumnog i informisanog pojedinca. Svako ponašanje koje narušavanja ili umanjuje poštovanje u očima javnosti za sudiju/sudstvo, treba da bude izbegnuto od strane sudija.

16. Na osnovu značaja sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) i standarda ovog suda u pravnom poretku Kosova, u pogledu tretiranja predmeta, važno je istaći neke sudske odluke iz sudske prakse ESLJP. S tim u vezi, član 6. EKLJP zahteva da se postupci odvijaju u „razumnom roku“. U zahtevu da se predmeti sude u „razumnom roku“, ESLJP u predmetu „H protiv Francuske“ naglašava važnost sprovođenja pravde bez odlaganja, dok suprotno može ugroziti njenu efikasnost i kredibilitet.² Kao rezultat garantovanja prava građana na sudski postupak u razumnom roku, ESLJP je u slučaju Stogmüller protiv Austrije, između ostalog, utvrdio da pravo na suđenje u razumnom roku garantuje i štiti sve stranke u sudskom procesu od dugih proceduralnih odugovlačenja³. Dok se u predmetu „Mikulić protiv Hrvatske“ ističe da „Države ugovornice moraju svoje pravne sisteme organizovati na način da njihovi sudovi mogu garantovati pravo svakome da donese konačnu odluku o sporovima u vezi sa građanskim pravima i obavezama unutar razumnog vremena⁴.

V. Nalazi i preporuke

17. SKSE prvobitno ocenjuje da je predmet zahteva predsednika Apelacionog suda Kosova isključivo etička stvar, koja sama po sebi može sadržati zakonske elemente, pošto je radno vreme regulisano članom 20. Zakona o radu, što je primenljivo i sudskom sistemu. Osim toga, ovo pitanje se odnosi i na etičke „situacije ili buduća ponašanja“, što se smatra neophodnim da se razjasni kroz ovo savetodavno mišljenje, ukoliko puno i efikasno korišćenje radnog vremena u sudijjskoj kancelariji predstavlja kršenje kodeksa profesionalne etike za sudije. Za osnovu ovde uzimam i situaciju u kojoj se nalazi sudski sistem, a koji su vezani za veliki broj nezavršenih predmeta i kašnjenja u njihovom rešavanju.

18. Sa tačke gledišta čitavog gore pomenutog normativnog okvira, jasno je da sudije u vršenju svoje ustavne funkcije treba da poštuju nezavisnost i nepristrasnost sudstva, svečanost i prava stranaka u postupku, izbegavati svaki predrasudni stav ili ponašanje u odnosu na učesnike u sudskom postupku, da garantuje ispravno rešavanje predmeta koji su im povereni, da budu efikasni i da opravdaju sudske odluke. U ovom aspektu, SKSE ocenjuje da Kodeks profesionalne etike sudija predstavlja merni mehanizam standarda ponašanja koji sudije treba da imaju, u vrednovanju njihovog radnog učinka, odgovornosti, profesionalizma, uključujući i aspekt discipline u radu.

² H protiv Francuske, 24. oktobar 1989, stav 58.

³ Stögmüller protiv Austrije, 10 Novembar 1969, stav 5.

⁴ Evropski sud za ljudska prava. Predmet Mikulić protiv Hrvatske. Presuda. Strasburg. 4 septembar 2002. stav 45.

19. S druge strane, jedan od načela sankcionisanih u Kodeksu profesionalne etike za sudije je “*profesionalizma i odgovornosti u radu*”⁵. Na osnovu tog načela, sudija obavlja svoje dužnosti pažljivo i efikasno, na vreme, bez odlaganja, a sudijske funkcije obavlja sa najvišim stepenom stručnosti. Profesionalnost, kao i dužna pažnja, preduslovi su za obavljanje sudijske dužnosti..

20. SKSE u tumačenju načela definisanih odredbom člana 5. (stav 1. do 6.) Kodeksa profesionalne etike sudija, ocenjuje da sudija, tokom vršenja svoje funkcije, treba da postupa i sudi u predmetima koji su mu dodeljeni u razumnom roku i odgovarajućem roku, bez ugrožavanja kvaliteta odluke, vodeći računa da odredi razumne rokove za stranke i za sebe. U tom smislu, sudija treba da obezbedi pravično upravljanje sudskim postupkom i da obrati pažnju na svaki počinjeni navod o povredama prava. S druge strane, profesionalna aktivnost sudije treba biti posvećena vršenju funkcije i dobrom sprovođenju pravde, bez ugrožavanja posvećenog obavljanja sudijske dužnosti i treba kontinuirano imati za cilj postizanje visokog nivoa profesionalne stručnosti. Ovo treba da urade sudije koje preduzimaju razumne korake da očuvaju i unaprede znanja, veštine i lične kvalitete neophodne za obavljanje sudijske dužnosti.

21. Efikasnost sudstva se definiše kao donošenje kvalitetnih odluka u razumnom roku (*član 6. EKLJP*). Sudije treba reagovati na odluke i politike koje su usvojili organi nadležni za administraciju i upravljanje sudovima, kako bi poboljšali efikasnost, pod uslovom da te odluke ili politike ni na koji način ne ometaju nezavisnost sudstva. Efikasnost treba da bude povezana i sa kvalitativnim i sa kvantitativnim aspektima. Uključuje i sudiju pojedinca i organe koji su odgovorni za organizaciju i rad sudskog sistema⁶.

22. Načelo nezavisnosti znači nezavisnost svakog pojedinog sudije u vršenju sudijske funkcije. Prilikom donošenja odluka, sudije treba biti nezavisne i nepristrasne i sposobne da deluju bez ikakvih ograničenja, neprimerenog uticaja, pritisaka, pretnji ili mešanja, direktnog ili indirektnog, bilo kog organa, uključujući i one unutrašnje sudstva. Hijerarhijska organizacija sudstva ne bi trebalo da ugrožava individualnu nezavisnost⁷.

23. SKSE ocenjuje da sudije tokom obavljanja svojih dužnosti moraju biti svesne svog doprinosa efikasnosti, profesionalizmu i odgovornosti u radu i moraju da koriste sva proceduralna sredstva za upravljanje predmetima, koja su predviđena zakonom, kao i da pokažu lične organizacione veštine, preciznost i dostupnost tokom planiranog radnog vremena u kancelariji, adekvatnu spremu, obaveštavanje o planiranim izostancima, neposredno prijavljivanje neizbežnih izostanaka itd. Shodno tome, sudije moraju da imaju visok stepen profesionalizma i da podležu obavezi da vode računa da se pridržavaju zahteva za suđenja u razumnom roku, posvećujući više vremena sudijskim funkcijama, radi povećanje efikasnosti i kvaliteta⁸.

⁵ Član 5. Kodeksa profesionalne etike za sudije.

⁶ Preporuka CM/Rec (2010)12 Komiteta ministara upućenih državama članicama, odobrenog dana 17.11.2010.

⁷ Ibid.

⁸ Odluka br. 17, od 17.01.2022, Visokog saveta sudstva Republike Albanije.

24. Pozivajući se na važeće zakonodavstvo i praksu drugih zemalja (*regionalne, evropske i SAD*), SKSE ocenjuje da vršenje funkcije sudije, osim činjenice da nije ograničeno vremenskim rokovima/ili trajanjem radnog vremena, nije nužno vezano za rad u kancelariji, radi pravilnog i efikasnog obavljanja svojih dužnosti. U tom smislu, sudija uživa potpunu organizacionu nezavisnost u obavljanju svojih funkcija, ali uvek u granicama koje postavlja Zakon o sudovima, Zakon o disciplinskoj odgovornosti (takođe Zakon o radu u meri u kojoj se primenjuje na sudije) i Kodeks profesionalne etike za sudije⁹. Samo ove poslednje nameću ograničenja na ovu nezavisnost sudije i to samo u smislu neugrožavanja sudske delatnosti, kao i poštovanja ljudskih prava, u skladu sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima¹⁰.

25. Prema oceni SKSE, u vršenju sudske funkcije, sudije, za razliku od većine drugih kategorija javnih funkcionera, ne podležu striktnom radnog vremena, upravo zbog posebnosti delatnosti koju obavljaju, budući da je, između ostalog, rad sudije istraživački i stvaralački rad¹¹. Sudijska funkcija se obavlja pod uslovima nezavisnosti sudije i stoga se njegov/njen radni učinak, štaviše, ne može smatrati ispunjenim samo obavljanjem poslova koji su planirani u unapred utvrđenim časovima, već obuhvata i obavljanje stručnih poslova, studije, istraživanja, obrazloženja sudskih odluka i mnoge aktivnosti koje se odnose i služe obavljanju dužnosti, koje se odvijaju van bilo kog unapred određenog radnog vremena i normalno se mogu obavljati van sudskih kancelarija. Jedna od dužnosti sudije je istraživanje i primena najbolje domaće i međunarodne prakse, kako bi se delila pravda i kako bi se donele dobro obrazložene odluke, što čini osnov koji pokazuje donošenje pravične odluke zasnovane na dokazima i zakonu¹². S tim u vezi, SSK, kroz pravne mehanizme kao što su redovno ocenjivanje radnog učinka sudija, utvrđivanje radne norme sudija, disciplina za kršenje etike i radnih obaveza, ocenjuje profesionalizam i odgovornost u radu sudije, u vršenju sudijske dužnosti u potrebnom obimu, kvalitetu i vremenu, kao i u skladu sa etičkim standardima utvrđenim Kodeksom profesionalne etike sudija.

26. SKSE ocenjuje da uprkos prirodi funkcije koju ima, sudija treba, koliko god je to moguće, da se trudi da tokom obavljanja sudijske dužnosti bude što efikasniji i profesionalniji, upravljajući i koristeći svoje radno vreme maksimalno za obavljanje svih obaveza u vezi sa svojim radom. Sudija mora, koliko god je to moguće, izbegavati sva ponašanja koja se odnose na sistematsko kašnjenje na posao, sistematske izlaske tokom radnog vremena i sistematski odlazak pre kraja radnog vremena, što bi za posledicu imalo uticaj na neobavljanje sudskih dužnosti u obimu, kvalitetu i vremenu koje zahteva domaće i međunarodno zakonodavstvo¹³. Ovo se, naravno, odnosi samo na slučajeve kada odsustvo sudije nije povezano sa službenim i profesionalnim razlozima. Sudija je važna javna ličnost i podložan je javnom posmatranju, stoga mora prihvatiti ograničenja koja su definisana Kodeksom profesionalne etike za sudije (*član 5. Etičkog kodeksa*). Ponašanje sudije unutar i van kancelarije utiče na ugled sudije, ali i na ugled sudstva uopšte (*član 2.1 Etičkog*

⁹ Član 5. Kodeksa profesionalne etike sudija.

¹⁰ Član 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

¹¹ Kao što je zahtevano stavom 5.3 Etičkog kodeksa.

¹² Kao što je zahtevano članom 5. stavom 4. Etičkog kodeksa.

¹³ Član 6. EKLJP-a.

kodeksa). Sudije su svakodnevno zapažene okom javnog mnjenja i stranaka gde god da se nalaze, u njihovoj kancelariji ili van nje. Dakle, sudija mora da uloži maksimalne napore da sudijske dužnosti obavlja u toku radnog vremena u potrebnom obimu, kvalitetu i vremenu, poštujući standarde definisane Etičkim kodeksom.

27. Ipak, suprotno gore navedenom, SKSE smatra da je sudija dužan, na osnovu pravila Kodeksa profesionalne etike sudija, da dobro organizuje rad u svojoj kancelariji, kako bi u potpunosti i efikasno koristio svoje radno vreme, posebno u slučajevima i danima kada pruža sudske usluge za stranke koje su pozvane na ročišta u konkretnim predmetima za koje je sudija zadužen. Ovaj cilj i težnja se nikada ne smeju dovesti u pitanje ili ugroziti od strane sudije, jer potiču i zasnivaju se na Kodeksu profesionalne etike sudija, zbog čega se oba obaveza svakako mora ispuniti.

28. Na osnovu okolnosti koje su predstavljene u zahtevu podnosioca zahteva i onih koje u mnogim slučajevima mogu biti negativno shvaćene od strane javnog mnjenja ili civilnog društva, može se desiti da sudije ne koriste uvek u potpunosti, i efikasno i odgovorno redovno radno vreme u njihovim kancelarijama. Takva ponašanja koja se svakodnevno ponavljaju svakako negativno utiču na efikasan rad sudije, posebno narušavajući ugled i figuru sudije, ali i ugled sudstva generalno. Stoga, takve sistematske radnje sudije, van službenih ili profesionalnih slučajeva, a koje utiču neposredno na obavljanje sudijske dužnosti na efikasan, kvantitativan i kvalitetan način i u razumnom roku, smatraju se radnjama koje nisu u skladu sa čl. 5, stav 5.2. Kodeksa profesionalne etike sudija.

29. SKSE smatra da predsednik odgovarajućeg suda i nadzorni sudija u njegovom ogranku imaju rukovodeću odgovornost i oni su pravni autoritet za praćenje i nadgledanje rada sudije u sudu u kome on radi¹⁴. Međutim, polazeći od načina samoorganizovanja i vršenja sudijske dužnosti od strane sudija, u konkretnom slučaju, analiza koju predsednik suda treba da uradi u svakom konkretnom slučaju zasniva se na proceni da li je sudija svojim ponašanjem (*izostanak sudije u sudu*) pravilno izbalansirao sa jedne strane organizacionu nezavisnost u cilju povećanja efikasnosti u svom radu, i sa druge strane dužnu pažnju u očuvanju i neugrožavanju sudske delatnosti svih sudija u sudu u kojem obavlja funkciju. U slučaju ako se ova ravnoteža ne bi očuvala, odnosno u slučaju da bi sudija svojim odsustvom narušio ili rizikovao da na bilo koji način povredi svoju sudijsku delatnost ili rad drugih sudija, odsustvo koje bi dovelo do ove posledice, smatraće se odsustvom na njegovoj/njenoj dužnosti, osim u slučajevima kada bi on/ona imao/la objektivno i razumno obrazloženje¹⁵.

30. S tim u vezi, SKSE ocenjuje da odnos između predsednika i sudije nije odnos hijerarhije i zavisnosti. Ovo iz razloga što se taj odnos treba karakterisati izgradnjom radnog okruženja u sudu na osnovu razumevanja i saradnje, uz očuvanje nezavisnosti u vršenju sudijskih funkcija, što služi ostvarivanju pravde i povećanju kvaliteta usluga građanima. Dakle, vršenje rukovodeće funkcije

---

¹⁴ Zakon o sudovima, Zakon o disciplinskoj odgovornosti, Pravilnik o unutrašnjoj delatnosti sudova.

¹⁵ Odluka br. 17, od 17.01.2022. god. Visokog saveta sudstva Republike Albanije.

u sudu mora da se vrši u funkciji dobrog sprovođenja pravde, dok nadzor nad disciplinom na radu od strane predsednika suda mora odgovarati ovoj misiji. S druge strane, sudija mora da poštuje autoritet i ovlašćenja koja zakon pripisuje predsedniku, ne samo kao nadzorniku etike, svečanosti i discipline u radu, već i kao odgovornom organu koji se stara o organizaciji i funkcionisanju sudske uprave, u cilju garantovanja vršenja sudijske funkcije od strane sudija u sudu kojim on/ona upravlja, ne narušavajući ni u jednom trenutku funkciju sprovođenja pravde na što kvalitetniji način i u razumnom roku, u službi javnosti.

VI. Konačni zaključci

31. SKSE, ocenjuje da sudije svih sudova i svih nivoa Republike Kosovo treba, u meri u kojoj je to moguće, da ulože maksimalne napore da organizuju rad u svojim kancelarijama, kako bi što više i efikasnije iskoristili radno vreme, kao jedna etička obaveza sudije, definisana članom 5, stav 5.2, 5.3 i 5.4 Kodeksa profesionalne etike za sudije.

32. Sudija, tokom vršenja svoje funkcije, mora da tretira i rešava predmete koji su mu dodeljeni, u razumnom i odgovarajućem roku, ne narušavajući kvalitet odluke, vodeći računa da strankama i sebi odredi razumne rokove. Kao rezultat toga, sudije moraju da imaju visok stepen profesionalizma i da vode računa da se pridržavaju zahtevima za suđenja u razumnom roku, posvećujući najviše vremena sudijskim funkcijama, u cilju povećanja efikasnosti i kvaliteta.

33. SKSE ocenjuje da vršenje funkcije sudije, osim što nije ograničeno vremenskim rokom/ili trajanjem radnog vremena, nije nužno vezano za rad u kancelariji radi ispravnog i efikasnog obavljanja svojih dužnosti. U ovom aspektu, sudija uživa potpunu organizacionu nezavisnost u vršenju svojih funkcija, ali uvek u granicama propisanim Zakonom o sudovima, Zakonom o disciplinskoj odgovornosti, Zakonom o radu u meri u kojoj se primenjuje na sudije i Kodeksom profesionalne etike za sudije.

34. Prema oceni SKSE, sudije, u vršenju pravosudnih funkcija, za razliku od većine drugih kategorija javnih funkcionera, upravo zbog posebnosti delatnosti koju obavljaju, ne podležu striktnom radnom vremenu, pošto, između ostalog, posao sudije je takođe i istraživački i stvaralački rad. Ovo uključuje, između ostalog, obavljanje profesionalnih aktivnosti, studija, istraživanja, obrazloženja sudskih odluka i mnoge aktivnosti vezane za obavljanje dužnosti, koje se odvijaju van određenog radnog vremena, i naravno, mogu se obavljati van sudskih kancelarija.

35. Sudija treba što je više moguće izbegavati sva ponašanja vezana za sistematsko kašnjenje na posao, sistematske izlaske tokom radnog vremena i sistematski odlazak pre kraja radnog vremena, što bi za posledicu imalo direktan uticaj na neobavljanje sudijske dužnosti u obimu, kvalitetu i vremenu koje zahteva domaće zakonodavstvo i član 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

36. U suprotnom, takvi postupci sudije, koji nakon analize izvršene od strane predsednika suda, kao što je utvrđeno u tački 29. ovog Savetodavnog mišljenja, imaju direktan uticaj na neobavljanje sudijske dužnosti na efikasan, kvantitativan i kvalitetan način i u razumnom roku, i smatraju se radnjama koje nisu u skladu sa članom 5. st. 5.2 i 5.5 Kodeksa profesionalne etike sudija i mogu predstavljati osnov za pokretanje disciplinskog postupka u skladu sa odredbama Zakona o disciplinskoj odgovornosti.

**Predsednik Komiteta,
Muhamet Rexha**
